

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำเสนอโครงการพัฒนาสมรรถภาพของครูภาษาไทย ผู้วิจัยได้จัดลำดับเพื่อเป็นแนวทางการวิจัยดังนี้

ก. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

1. ความหมายของสมรรถภาพครู
2. สมรรถภาพของครู
3. สมรรถภาพของครูภาษาไทย
4. การพัฒนาสมรรถภาพของครู
5. การพัฒนาสมรรถภาพของครูภาษาไทย

ข. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ
2. งานวิจัยต่างประเทศ

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

1. ความหมายของสมรรถภาพครู

การเรียนการสอนจะมีประสิทธิภาพและคุณภาพมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับครูผู้สอน เพราะสมรรถภาพของครูจะส่งผลถึงสมรรถภาพของผู้เรียน สมรรถภาพของครูจึงเป็นสิ่งที่นักการศึกษาไทยและต่างประเทศสนใจและได้ให้ความสำคัญกับความคำว่า สมรรถภาพของครู (Teacher Competencies) ไว้ดังนี้

กมล สุคประเสริฐและคณะ (2523 : 3) ได้ให้ความหมายของสมรรถภาพ (สมรรถวิสัย) หมายถึง คุณสมบัติที่เป็นผลมาจากความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติ อุปนิสัยและบุคลิกภาพ ซึ่งมีผลทำให้เกิดความสามารถในการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ที่พึงปรารถนาได้

สาโรช บัวศรี (2515 : 14) ได้กล่าวถึงสมรรถภาพของครูสรุปได้ว่า สมรรถภาพของครู หมายถึง ความสามารถในการทำการสอนได้อย่างดี สามารถอบรม แนะนำการปกครองและทำกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนได้ดี สามารถสร้างสัมพันธ์ภาพ อันดีระหว่างโรงเรียน และชุมชน มีน้ำใจที่จะมุ่งฝึกอบรมศิษย์ สามารถฝึกตนเองและ วางแผนคนได้สมควรเกียรติของครู เพื่อ เป็นแบบอย่างที่ดีของศิษย์

ชมพันธ์ กุญชร ณ อยุธยา (2519 : 10) กล่าวว่า "สมรรถภาพของครู หมายถึง ทักษะ เจตคติ ที่ครูพึงมีในการช่วยให้นักเรียนมีการพัฒนาทั้งด้านสติปัญญา สังคม อารมณ์ และร่างกาย"

กษมา สารสมุทร (2524 : 13) ได้ให้ความหมายสมรรถภาพของครู ไว้ว่า คือ "ความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจ ความชำนาญที่ครูแสดงออกให้สังเกตได้ และวัดได้"

ประเสริฐ เกิดทวี (2524 : 50) ได้สรุปแนวความคิดเกี่ยวกับ สมรรถภาพของครูว่า คือ ความสามารถในการปฏิบัติงานของครูแยกเป็นข้อ ๆ ตามศัพท์ TEACHERS ดังนี้

- T สมรรถภาพด้านการสอน (Teaching Competency)
- E สมรรถภาพด้านคุณธรรม (Ethic Competency)
- A สมรรถภาพทางวิชาการ (Academic Competency)
- C สมรรถภาพด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของชาติ (Cultural Heritage Competency)
- H สมรรถภาพทางกาย จิตใจ และมนุษยสัมพันธ์ (Heath and Human Relations Competency)
- E สมรรถภาพด้านการประเมินผล (Evaluation Competency)
- R สมรรถภาพทางด้านการวิจัยค้นคว้า (Research Competency)
- S สมรรถภาพทางด้านบริการชุมชน (Service Competency)

คาร์เตอร์ วี กูด (Carter V. Good 1973 : 121) ให้ความหมายของ
สมรรถภาพครูว่า หมายถึง "ทักษะเมโนทัศน์และเจตคติที่ครูจะต้องมีในการทำงานทุกชนิด
และสามารถจะนำเอาวิธีการและความรู้ไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ที่ตนได้ปฏิบัติอยู่ได้"

นอร์แมน อาร์ คอคล์ (Norman R. Doll 1973 : 194) ได้ให้
แนวความคิดเกี่ยวกับสมรรถภาพของครูว่า หมายถึง เจตคติ ความเข้าใจ และพฤติกรรม
ของครูที่เอื้ออำนวยต่อความเจริญงอกงามของนักเรียนทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และ
สังคม

โฮเมอร์ โคเกอร์ (Homer Coker 1976 : 54) ได้อธิบายถึงสมรรถภาพ
ของครูไว้ว่า เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาที่เผชิญอยู่ ครูที่สามารถแก้ปัญหาได้เฉพาะ
ด้านหนึ่งได้เพียงด้านเดียวเรียกว่า มีสมรรถภาพเฉพาะด้าน ครูที่มีสมรรถภาพสูงก็คือครูที่
ประสบความสำเร็จในการแก้ปัญหา

จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า สมรรถภาพของครูหมายถึง ความรู้
ความสามารถและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ซึ่งครูควรจะมี เพื่อประสิทธิภาพ
ในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนในด้านสติปัญญา สังคม อารมณ์และร่างกาย

2. สมรรถภาพของครู

รูปแบบการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้ลักษณะบทบาทของครูในสังคมต้อง
เปลี่ยนไป การเปลี่ยนแปลงนี้ก็เพื่อพัฒนานักเรียนให้สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ใน
สังคม ครูต้องพัฒนาสมรรถภาพของตนเองอยู่เสมอ เพื่อให้ทันต่อความก้าวหน้าของสังคม
สาโรช บัวศรี (2515 : 51) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับสมรรถภาพของครูไว้ว่า สมรรถภาพ
ของครูเป็นสิ่งสำคัญ แนวทางการสร้างสมรรถภาพในการเป็นครูมีดังนี้คือ สามารถทำการสอน
ได้ เป็นอย่างดี รู้จักใช้จิตวิทยาการเรียนรู้ จิตวิทยาพัฒนาเด็ก การวางแผนการสอน
การประเมินผล การปกครองชั้นเรียน สามารถอบรมแนะแนวสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับ
ผู้ปกครองและชุมชนเป็นอย่างดี และหนังสือ หันนาคินท์ (2521 : 181-182) ได้กล่าวถึง

สมรรถภาพของผู้ที่จะออกไปประกอบอาชีพครู จะต้องมีความสามารถในวิชาสามัญซึ่งเป็นวิชาพื้นฐานที่จะสร้างความเป็นมนุษย์ที่เหมาะสม กับสังคมที่ตนเป็นสมาชิก มีความสามารถในวิชาที่นำไปใช้สอนและมีความสามารถในด้านวิชาชีพ เพื่อที่จะไปประกอบอาชีพให้ได้ผลดี

นอกจากนี้ยังมีนักการศึกษา ได้แสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับสมรรถภาพของครูที่สังคมต้องการไว้หลายท่าน เช่น บัญญา หมีนบาล (2529 : 25) ได้กล่าวถึงสมรรถภาพครูไว้ว่า ครูจะต้องมีความรู้ ความสามารถหรือมีสมรรถภาพในการปฏิบัติงานหลายด้านด้วยกัน ซึ่งได้แก่ งานสอน งานหลักสูตร งานนิเทศ งานวัดผลและประเมินผลการศึกษา งานประชุมอบรมสัมมนา งานประสานงาน ก่อ สวัสดิภาพิษฐ์ (2517 : 25) ได้เน้นถึงลักษณะครูที่ผู้ใช้ครูต้องการ คือ ครูต้องรักเด็ก เข้าใจเด็ก และเห็นอกเห็นใจเด็ก มีความรู้ในวิชาที่ตนสนใจอย่างลึกซึ้ง สามารถจัดหลักสูตรหรือบทเรียนให้เหมาะสมกับวุฒิภาวะของเด็ก เชี่ยวชาญในการสอนวิชาประเภทต่าง ๆ เอาใจใส่เด็กทุกด้าน มิใช่เอาใจใส่แต่เพียงว่า เด็กเรียนวิชานั้นวิชานี้ได้หรือไม่ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กในด้านวัฒนธรรม ศิลธรรม กิจนิสัย สุชนิสัยและอุปนิสัย และมานพ ภาษิตวิไลธรรม (2520 : 82) ได้กล่าวถึงสมรรถภาพไว้ดังนี้

1. สมรรถภาพด้านการสอนซึ่งมุ่งหวังให้ครูสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. สมรรถภาพด้านวิชาการ อันได้แก่ การมีความรู้กว้างขวางทั้งในวิชาที่ตนสอนและวิชาพิเศษอื่น ๆ ตลอดจนค้นคว้าที่จะเสาะแสวงหาความรู้อยู่เสมอด้วย
3. สมรรถภาพด้านบุคลิกลักษณะซึ่งหมายถึง สมรรถภาพด้านมนุษยสัมพันธ์ สมรรถภาพด้านการแนะแนว การปกครองชั้นเรียน สมรรถภาพด้านการเป็นผู้นำ และสมรรถภาพด้านศิลปธรรมจรรยา อันเป็นสมบัติเฉพาะตัวของครูแต่ละคน

นักการศึกษาชาวต่างประเทศได้เสนอแนวความคิด เกี่ยวกับสมรรถภาพของครูไว้หลายท่าน เช่น มากาเร็ต ลินซี (Margaret Lindsey 1973 : 181-182) ได้ให้แนวความคิด เกี่ยวกับสมรรถภาพของครูไว้ว่า ครูที่มีสมรรถภาพจะสามารถจัดการเรียน

การสอน วางแผนการสอน จัดชั้นเรียน รับผิดชอบและใช้ความรู้ในการฝึกตนเองเสมอ ๆ
 ไโรเบิร์ต คัมบิว ฮุสตัน และ โจนส์ แอล โฮวาร์ด (Robert W. Houston and Jones
 L. Howard 1968 : 32-33) ได้อธิบายสรุปถึงสมรรถภาพของครูที่ดีไว้ดังนี้

1. สามารถสอนได้เหมาะสมกับจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยสนองความต้องการ
 ทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของผู้เรียน

2. สามารถสอนได้สอดคล้องกับวัฒนธรรมของผู้เรียน

3. สามารถใช้แหล่งวิทยาการ

4. สามารถสร้างอุปกรณ์การสอนได้ตรงกับจุดประสงค์ของการสอน

5. สามารถนำผลของการสอนมาปรับปรุงการสอนใหม่

6. สามารถทำงานร่วมกับเพื่อนครูด้วยกัน อย่างมีประสิทธิภาพและ

วิเคราะห์การทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7. มีความสามารถด้านวิชาการอย่างเพียงพอที่จะสอน

8. สามารถในการจัดควบคุมและบำรุงรักษา เครื่องอำนวยความสะดวก

เพื่อประโยชน์ของผู้เรียน

9. มีปฏิกริยาอย่างฉับไวต่อความต้องการ ความรู้สึกของคนเองและผู้อื่น

จะเห็นได้ว่าสมรรถภาพของครู ตามแนวความคิดของนักการศึกษาไทยและ
 ต่างประเทศนั้น มีแนวความคิดที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งสามารถสรุปลักษณะสมรรถภาพที่จำเป็น
 ของครูได้ดังต่อไปนี้

1. สมรรถภาพด้านความรู้และทักษะทางวิชาการ

1.1 มีความรู้ทักษะในเนื้อหาวิชาที่จะสอน

1.2 มีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและสามารถปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายได้

1.3 มีความรู้เกี่ยวกับหลักจิตวิทยาที่สามารถใช้เป็นประโยชน์

ต่อการเรียนการสอน

1.4 หมั่นเข้าร่วมโครงการฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องทางด้านวิชาการ

1.5 ปรับปรุงความรู้ที่มีอยู่ให้ทันสมัยอยู่เสมอ

2. สมรรถภาพด้านการเรียนการสอน

- 2.1 การวางแผนสำหรับการสอนอย่างละเอียด
- 2.2 ใช้วิธีการสอนแบบต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม
- 2.3 จัดเรียงกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม
- 2.4 มีเทคนิคในการกระตุ้นให้นักเรียนสนใจในบทเรียน
- 2.5 สร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้น่าเรียน
- 2.6 สร้างและใช้อุปกรณ์การสอนอย่างมีประสิทธิภาพ
- 2.7 รู้จักใช้แหล่งวิทยาการ
- 2.8 พัฒนาให้เด็กนักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- 2.9 สอนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
- 2.10 สร้างเครื่องมือในการวัดและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ
- 2.11 ดำเนินการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรได้

3. สมรรถภาพด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์

- 3.1 แต่งกายสุภาพ เรียบร้อย หุดจาไพเราะ
- 3.2 ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 3.3 มีอารมณ์ขัน
- 3.4 มีความกระตือรือร้นในการสอน
- 3.5 มีความซื่อสัตย์สุจริต
- 3.6 แนะนำและสามารถช่วยเหลือนักเรียนแต่ละคนในด้านการเรียนได้
- 3.7 มีความสัมพันธ์อันดีและร่วมมือกับชุมชนได้อย่างดี
- 3.8 เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม
- 3.9 มีความรักในอาชีพครู
- 3.10 รักและเมตตาเด็กนักเรียน

๘. สมรรถภาพของครูภาษาไทย

สมรรถภาพของครูภาษาไทยนั้น นอกจากจะมีลักษณะโดยทั่วไปเช่นเดียวกับครูผู้สอนวิชาอื่น ๆ แล้ว ครูภาษาไทยยังต้องมีสมรรถภาพที่นอกเหนือไปจากที่กล่าวมาแล้ว เพราะลักษณะเนื้อหาวิชาภาษาไทยเป็นวิชาที่ทุกคนใช้เพื่อสื่อสารในชีวิตประจำวัน และเป็นวิชาเฉพาะที่ต้องศึกษาทำความเข้าใจเป็นพิเศษ ดังนั้นผู้ที่สอนวิชาภาษาไทยจะต้องเป็นครูที่ได้รับการอบรมมาเฉพาะทาง เป็นผู้มีสมรรถภาพทางการสอนภาษาไทยโดยเฉพาะ

ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2523 : 4) กล่าวถึงความบกพร่องในการเรียนการสอนภาษาไทย ซึ่งมีสาเหตุมาจากครูว่า "ความบกพร่องในการสอนภาษาไทยที่สำคัญที่สุดคือ การขาดความเอาใจใส่และความพยายามในอันที่จะค้นหาวิธีที่ได้ผลและผลิตวัสดุอุปกรณ์ไม่ก้าวหน้า ซึ่งต้องถือ เป็นความรับผิดชอบตั้งแต่ผู้บริหารระดับสูงลงมาถึงครูอาจารย์ที่ทำการสอนร่วมกัน" การเรียนการสอนวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาจะมีประสิทธิภาพส่วนหนึ่งย่อมขึ้นอยู่กับครูผู้สอนภาษาไทย ดังที่ ฆะอบ โปษะภฤณะ (2526 : 27) ได้กล่าวถึงความสำคัญของผู้ที่จะสอนวิชาภาษาไทยว่า

ข้าพเจ้าได้ฝากข้อคิดแก่ศิษย์ผู้จะสอนภาษาไทยต่อไปนี้ว่า ครูผู้สอนต้องอดทนและตั้งใจจริง แต่ถ้าทำได้จะมีเกียรติยิ่งเท่ากับเป็นผู้ก่อกำเนิดของชาติ เพราะถ้าภาษาสัญชาติก็อยู่ไม่ได้ ปัญหาการสอนภาษาไทยของชาติตนเอง แก่เจ้าของภาษานั้นไม่ว่าชาติใด ประสพปัญหาเดียวกันคือ ผู้เรียนไม่สนใจ มีความประมาทว่ารู้แล้วผู้สอนต้องมีกลวิธีในการสอน ข้อสำคัญคือ ต้องคำนึงถึงพื้นฐานของผู้รับ ระดับการศึกษา ประสบการณ์และจุดประสงค์ที่จะนำไปใช้แล้วสอดใส่สิ่งที่เขาต้องการ เขาเห็นประโยชน์

สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรชัย (2523 : 40-43) ได้แสดงความคิด เห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพของครูภาษาไทยสรุปได้ว่า ครูภาษาไทยควรเป็นผู้ที่มีความรู้ทางภาษาไทยอย่างดี มีความรู้เกี่ยวกับวิทยาการในสาขาอื่น ๆ ด้วยเพื่อมาสัมพันธ์กับการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย มีความรู้ความสามารถพิเศษในด้านการร้องเพลง เล่นดนตรี ฟ้อนรำ มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยได้ดี มีความรักความพอใจศรัทธา มีวิธีการสอนที่ดี มีบุคลิกลักษณะดี หน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส ขยันขันแข็ง มานะอดทน กล้าหาญ

ใจกว้างเป็นนักประชาธิปไตย มีมนุษยสัมพันธ์มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถแสดงออกซึ่งความคิดและอารมณ์ นอกจากนี้ยังต้องเป็นผู้เข้าใจ หลักจิตวิทยา หมั่นประชุมศึกษาหาความรู้ ปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ

สมถวิล วิเศษสมบัติ (2525 : 315) ได้กล่าวถึงสมรรถภาพที่ควรปฏิบัติในการเป็นครูภาษาไทยไว้เป็นข้อ ๆ ดังนี้

1. ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยควรปลูกฝัง เจตคติเกี่ยวกับภาษาไทยให้นักเรียนทุกคนมีความรู้ทางภาษาไทย
2. ควรสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรใหม่คือ คิด เป็น ทำ เป็น แก้ปัญหาได้ และสามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน
3. ควรมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
4. บุคลิกภาพของครูภาษาไทย ควรมีลักษณะพิเศษ คือ ยิ้มแย้ม แจ่มใส เข้าใจพูด คล่องแคล่วแต่อ่อนโยนละมุนละไม
5. ครูควรเป็นตัวอย่าง เป็นผู้นำในการใช้ภาษาที่ถูกต้อง
6. ครูควรเป็นคนช่างสังเกต และควรเป็นนักสะสมวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย
7. ครูต้องเป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน หาความรู้เพิ่มเติมปรับตัวเองให้ทันต่อเหตุการณ์เสมอ

สมม ครุทเมือง (2523 : 8-9) ได้กล่าวถึงสมรรถภาพของครูภาษาไทยที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

1. ครูภาษาไทยต้องมีเทคนิคกลวิธีในการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่ดี นับตั้งแต่การศึกษาหลักสูตร จุดมุ่งหมาย เนื้อหา วิธีสอน กิจกรรม สื่อการเรียน การสอนตลอดจนการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกัน ครูภาษาไทยต้องใฝ่หาวิธีการใหม่ ๆ แปลก ๆ มาใช้ในท้องเรียนอยู่เสมอ

2. ครูภาษาไทย ต้องรู้จักการนำหลักจิตวิทยาและปรัชญามาใช้ในการเรียนการสอน ด้านจิตวิทยารู้จักพัฒนาการของเด็ก รู้จักทฤษฎีการเรียนรู้ รู้จักความแตกต่างระหว่างบุคคล ด้านปรัชญารู้จักการพัฒนาหลักสูตรภาษาไทย
3. ครูภาษาไทยต้องมีบุคลิกลักษณะที่ดีไม่จำเป็นต้องหล่อหรือสวยแต่ควรมีอารมณ์ขัน ยิ้มแย้มแจ่มใส เป็นกันเองกับนักเรียน แต่งกายเรียบร้อย วาจาดี และปรับตัวได้ดี
4. มีศรัทธาในการสอนภาษาไทย มีความภูมิใจที่สอนภาษาไทย เป็นแบบอย่างในการใช้ภาษาที่ถูกต้อง
5. ครูภาษาไทยต้องศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ ปรับปรุงวิธีการให้ทันสมัย โดยการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ชักถามผู้รู้หรือศึกษาต่อเพิ่มเติม
6. มีความเมตตาต่อเด็กนักเรียน เพราะเป็นปัจจัยประการหนึ่งที่จะส่งเสริมให้ไปในทางที่ดีหรือเลว จึงต้องเมตตาเอาใจใส่ทุกกระยะ
7. ครูภาษาไทย ต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับทุกคน ครูภาษาไทยต้องรู้จักใช้บุคคลที่เกี่ยวข้องที่มีอิทธิพลต่อการเรียนการสอนของเด็กให้เป็นประโยชน์ การใช้ภาษาไทยจะเกิดประสิทธิภาพ เพราะบุคคลหลายฝ่ายช่วยกันเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา
8. ครูภาษาไทยต้องประพฤติตามระเบียบวินัย จรรยาครูโดยเคร่งครัด และส่งเสริมระบบการปกครองในระบบประชาธิปไตยโดยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

นิลฉวี ฤฎยาโท การสอนภาษาไทย (2520 : 1-5) ได้กล่าวถึงสมรรถภาพของครูภาษาไทยสรุปได้ว่า ครูภาษาไทยควรเป็นผู้มีความรู้และความสามารถในการสอนสนใจในนวัตกรรมและเทคนิคใหม่ ๆ มีวิธีการสอนที่สามารถสร้างประสบการณ์ทางภาษาที่กว้างขวาง โดยคำนึงถึงการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน มีบุคลิกภาพที่สามารถสร้างศรัทธาให้เกิดแก่เด็กนักเรียน มีวิธีการสอนภาษาไทยที่จะช่วยให้ครูประสบความสำเร็จในการสอน

ภาษาไทยก็คือ การสอนโดยมีจุดมุ่งหมาย มีโครงการสอนและประมวลการสอน การใช้
อุปกรณ์และการวัดผลที่สอดคล้องกับตารางวิเคราะห์หลักสูตร สามารถเลือกวิธีสอนที่
เหมาะสมกับบทเรียนของเด็ก โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล สอนโดยมุ่งให้
ความรู้ ทักษะ ทักษะคิด พร้อมทั้งจะประพฤติตนเป็นคนดี ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ
ให้เกิดขึ้น เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น และมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม
การเรียนการสอน และศรีสุตา จริยากุล (2525 : 19-33) ได้กล่าวถึง สมรรถภาพ
ของครูภาษาไทยพอสรุปได้ดังนี้

1. ครูภาษาไทยควรมีมโนคติเกี่ยวกับตนเอง คือ รู้จักงานในหน้าที่
การรู้จักตนเอง และรู้หลักในการประกอบอาชีพ
2. ครูภาษาไทยมีบทบาท คือ สอนภาษาไทยเพื่อแก้ไขข้อบกพร่อง
การใช้ภาษา ถ่ายทอดวัฒนธรรมเกี่ยวกับการใช้ภาษา เป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษาและ
ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย
3. ทักษะและประสิทธิภาพการสอนที่ครูภาษาไทยพึงมีคือ ทักษะการใช้
ภาษา ทักษะการใช้สื่อการสอนและทักษะการสอน

สมรรถภาพของครูภาษาไทย ที่นักวิชาการทางการสอนภาษาไทยได้แสดง
ความคิดเห็น ผู้วิจัยพอจะประมวลสรุปสมรรถภาพของครูภาษาไทยได้ดังนี้

1. สมรรถภาพด้านความรู้
  - 1.1 มีความรู้เกี่ยวกับหลักการ จุดมุ่งหมาย และโครงสร้างของ
หลักสูตร
  - 1.2 มีความรู้เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ โครงสร้างและจุดประสงค์
รายวิชาภาษาไทย
  - 1.3 มีความรู้เสริม ในเนื้อหาวิชาภาษาไทย

1.3.1 ความรู้ด้านทักษะการใช้ภาษา

1.3.2 ความรู้ด้านหลักภาษาไทย

1.3.3 ความรู้ด้านภาษาศาสตร์

1.3.4 ความรู้ด้านวรรณคดีมรดก

1.4 มีความสามารถพิเศษต่าง ๆ เพื่อประกอบการสอนวิชาภาษาไทย

1.4.1 ความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะ

1.4.2 ความสามารถในการขับร้องเพลงพื้นเมือง

1.4.3 ความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ประเภทต่าง ๆ

1.4.4 ความสามารถในการแสดงประเภท โขน ละคร ลิเก จินตลีลา

2. สมรรถภาพด้านการเรียนการสอน

2.1 การใช้คู่มือ แบบเรียน เอกสารวิชาการที่เกี่ยวข้องกับวิชาภาษาไทย

2.2 การเขียนจุดประสงค์และทำแผนการสอนทั้งระยะสั้นและระยะยาว

2.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตร

2.4 การใช้วิธีการสอนแบบต่าง ๆ และสามารถดัดแปลงให้เหมาะสมกับวิชา

2.5 การผลิตและเลือกใช้สื่อการสอนประเภทต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.6 การวัดและประเมินผลการเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.6 การสร้างข้อสอบมาตรฐานและการวิเคราะห์ข้อสอบ

3. สมรรถภาพด้านบุคลิกภาพและเจตคติ

3.1 แต่งกายเรียบร้อยและเหมาะสมกับโอกาส

3.2 ใช้ภาษาได้ถูกต้องตามกาลเทศะ

3.3 กล้าแสดงความคิดเห็น

3.4 ขยันขันแข็ง กระตือรือร้นในการทำงาน

3.5 ควบคุมอารมณ์ได้มั่นคงสม่ำเสมอ

- 3.6 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- 3.7 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียนและเพื่อนร่วมงาน
- 3.8 มีความรักและภูมิใจในอาชีพครู
- 3.9 มีขวัญและกำลังใจในการทำงาน
- 3.10 มีลักษณะความเป็นผู้นำ
- 3.11 มีค่านิยมที่ถูกต้องเหมาะสมกับสภาพอาชีพครู

4. การพัฒนาสมรรถภาพของครู

การพัฒนาสมรรถภาพของครู เป็นกิจกรรมที่ควรจัดกระทำอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง ตลอดชีวิตของการเป็นครู โดยเฉพาะครูที่ทำการสอนอยู่ในโรงเรียนจะต้องได้รับการเพิ่มพูนความรู้ทั้งโดยตรงและทางอ้อม อย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากเนื้อหาวิชาวิธีสอนและเทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทำให้ครูต้องปรับตัวให้ทันต่อเหตุการณ์ ดังที่ สมพงษ์ เกษมสิน (2521 : 1) ได้กล่าวถึงการพัฒนาสมรรถภาพของครูว่า เมื่อมีการสรรหาคัดเลือกคนก็มีความสามารถเข้ามาทำงานแล้ว ก็ทำได้เป็นหลักประกันว่าบุคลากรเหล่านั้นจะสามารถทำงานได้ดีตลอดไป วิทยาการและเทคนิคในการทำงานต่าง ๆ ก็เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ คนที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ในสมัยหนึ่งอาจกลายเป็นคนที่หย่อนความสามารถในอีกสมัยหนึ่ง การแก้ปัญหาดังกล่าวก็โดยการพัฒนาบุคลากร เพื่อให้ปฏิบัติงานเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมอยู่เสมอ เจอร์รี่ จี กัฟ (Jerry G. Guff 1975 : 8-16) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรสรุปได้ว่า ครูควรได้รับการพัฒนาเกี่ยวกับวิชาชีพของตน โดยเฉพาะเรื่องการเรียนการสอน ครูควรได้รับการพัฒนาด้านความรู้และเทคนิคต่าง ๆ ในการเรียนการสอน เซอเบ็ด เจ ชูเดน และอาร์เธอร์ คับบิว เซอร์แมน (Herbert J. Chruđen and Auther W. Sherman 1968 : 10-11) ได้กล่าวถึง การพัฒนาบุคลากรไว้ว่า การพัฒนาบุคลากรเป็นกระบวนการในการให้การศึกษา ผูกอบรมให้บุคลากรมีความรู้ ทักษะ มุคสิกภาพและทัศนคติ เพื่อให้ได้บุคลากรที่เหมาะสมกับความต้องการขององค์การ วัฒนา สุตรสุวรรณ (ม.ป.ป. : 51-52) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาบุคลากรกับการส่งเสริมสมรรถภาพของบุคลากรว่า มีความหมาย

เช่นเดียวกันซึ่งหมายถึง กรรมวิธีในอันที่จะเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ ทักษะ และประสบการณ์ เพื่อให้ทุกคนในหน่วยงานสามารถปฏิบัติหน้าที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบ ได้ดียิ่งขึ้นและสูงขึ้น และปัญหา ทยีนบาล (2529 : 15) ได้สรุปความหมายของทฤษฎีพัฒนาสมรรถภาพไว้ว่า คือ กระบวนการต่าง ๆ ที่ทางหน่วยงานจัดขึ้นเพื่อส่งเสริมให้บุคลากรในหน่วยงานมีความรู้ความสามารถ ทักษะ ตลอดจนเจตคติที่ดีในการปฏิบัติหน้าที่ที่เพียงพอจนสามารถนำไปปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์หรือ เป้าหมายที่กำหนดไว้

ดังนั้น การพัฒนาสมรรถภาพของครูไม่เพียงแต่จะให้ครูมีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการทำงานเท่านั้น แต่ยังผลโดยตรงต่อการพัฒนาประเทศอีกทางหนึ่งด้วย การที่ครูหรือบุคลากรในโรงเรียนได้เข้าร่วมสัมมนาหรือ เข้าร่วมการฝึกอบรม การพบปะสังสรรค์ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์อาจช่วยให้ครูมีพลังกำลังใจในการทำงานให้ดีขึ้นได้ จึงเป็นสิ่งที่โรงเรียนควรสนับสนุนทุกวิถีทาง

วิธีการที่จะพัฒนาสมรรถภาพของครูมีด้วยกันหลายวิธี พันธ์ หันนาสินทร์ (2526 : 139-151) ได้เสนอวิธีการจัด โครงการและกิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคลากรที่กำลังปฏิบัติงานในโรงเรียนอย่างกว้าง ๆ 2 ประเภทคือ

1. กิจกรรมที่บุคลากรอาจทำได้ตามลำพัง กิจกรรมเหล่านี้อาจจะกระทำเองโดยความสมัครใจ หรือโดยการส่งเสริมจากโรงเรียน หน้าที่ของครูใหญ่ในการส่งเสริมครูเป็นรายบุคคล โดยการกระตุ้น ชี้แนะ และสนับสนุนให้ครูได้กระทำกิจกรรมต่าง ๆ กิจกรรมแบ่งออกเป็น 9 ประเภท

1.1 การอ่านหรือการแสวงหาความรู้ด้วยวิธีอื่น เช่น การฟังปาฐกถา การอภิปราย

1.2 การค้นคว้าหรือการศึกษาทางด้านวิชาชีพและวิชาการ ซึ่งจะ ทำให้ครูต้องค้นคว้าและรวบรวมจากตำราต่าง ๆ ทำให้ความรู้ของครูกว้างขวางออกไป

1.3 การหมุนเวียนตำแหน่ง คือ การให้ปฏิบัติงานได้ผลัดเปลี่ยนกัน ทำหน้าที่อื่น ๆ บ้าง เช่น ลองให้ฝ่ายสอนลองไปทำงานในหน้าที่ของฝ่ายบริการ การ เพื่อให้ทราบถึงงานของแต่ละฝ่ายเป็นการ เพิ่มพูนความสามารถของคน

1.4 การทดลองและวิจัย ซึ่งเป็นการแสวงหาความจริงจากข้อเท็จจริง การวิจัยนั้นมีหลายวิธี เช่น ทำการทดลอง การศึกษาเฉพาะกรณี

1.5 การไปสังเกตการสอนหรือการทำงานโรงเรียนอื่น ทำให้มีโอกาสมองเห็นตัวอย่างในการดำเนินงานตลอดจนอุปสรรคต่าง ๆ ที่อาจจะนำมาปรับปรุงใช้ในโรงเรียนของตัวเอง

1.6 การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน เป็นการเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ตัวเอง และยังเป็นหนทางที่จะสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

1.7 การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของโรงเรียน เป็นการฝึกให้รู้จักการทำงานในฐานะผู้บริหารงาน

1.8 การลาหยุดเพื่อลาศึกษาต่อ ทั้งในและนอกประเทศทำให้ผู้ศึกษาต่อมีโอกาสได้ใช้ความรู้ใหม่และประสบการณ์ที่ผ่านมาในการสร้างแนวทางที่จะปรับปรุงข้อบกพร่องต่าง ๆ ให้ดีขึ้นต่อไป

1.9 การติดตามความเจริญของตัวเอง ระหว่างที่ทำงานครูทุกคนควรจะประเมินผลความเจริญก้าวหน้าของตัวเอง โดยการสนทนาเชิงวิชาการกับเพื่อนร่วมงาน การยอมรับฟังคำวิจารณ์

2. กิจกรรมส่งเสริมครูประจำการที่จัดเป็นหมู่คณะ กิจกรรมประเภทนี้ผู้บริหารมักจะเป็นผู้ริเริ่มขึ้นเพื่อหวังที่จะปรับปรุงด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนและทำให้เกิดความเจริญทางด้านวิชาชีพของครูด้วย กิจกรรมนี้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

2.1 การบรรยายหรือการอภิปรายโดยวิทยากร ซึ่งวิธีการนี้ผู้เข้ารับฟัง ไม่มีโอกาสได้เข้าร่วมในกิจกรรมมากนัก กิจกรรมนี้ได้แก่

2.1.1 การบรรยาย (Lecture) เป็นวิธีการที่วิทยากรเสนอความรู้ ความคิด เห็นหรือข้อเท็จจริงให้แก่ผู้ฟัง วิธีนี้เหมาะใช้กับผู้ฟังเป็นจำนวนมาก ความสำเร็จ ในการบรรยายขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บรรยายที่จะจัดเรียงเนื้อหาที่มีศิลปะในการพูดที่จะ สร้างความสนใจของผู้ฟังให้มีอยู่ได้ตลอดเวลา

2.1.2 การบรรยายเป็นชุด (Symposium) เป็นการบรรยายโดย กลุ่มของวิทยากรประมาณ 2-6 คน วิทยากรแต่ละคนพูดตามเนื้อหาที่คนถนัดหรือได้รับ มอบหมาย วิธีการนี้จะต้องมีประธานหรือพิธีกรในการเชื่อมโยงเรื่องที่วิทยากรแต่ละคนพูด เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความเข้าใจด้วยการเห็นความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องที่วิทยากรแต่ละคนพูด

2.1.3 การอภิปรายเป็นคณะ (Panel discussion) เป็นการ อภิปรายให้หัวข้อที่กำหนดให้ โดยกลุ่มวิทยากรโดยมากมี 4-5 คน แต่ละคนจะพูดแสดงความคิด เห็นที่แตกต่างหรือสอดคล้องตามกัน แต่ขยายรายละเอียดให้มากขึ้น มีพิธีกรสรุปเชื่อมโยง ความคิด เห็นของวิทยากรแต่ละคน พิธีกรจึงต้องมีความสามารถในการสรุป

2.2 การให้ผู้เข้าฝึกอบรมมีบทบาทร่วมกันในการพิจารณาปัญหาและหาทาง แก้ปัญหากิจกรรมประเภทนี้ได้แก่

2.2.1 การสัมมนา (Seminar) เป็นการจัดให้กลุ่มบุคคลที่มาร่วมกันช่วยกันศึกษาค้นคว้าเรื่องราวที่ได้กำหนดเรื่องไว้แล้ว โดยผู้เข้าร่วมประชุมจะแบ่ง กลุ่มกันไปศึกษามีปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อเรื่องที่จะศึกษาแล้วสรุปผลมาเสนอต่อที่ประชุม ใหญ่ซึ่งจะมีการอภิปรายเพื่อยุติเป็นข้อสรุปของกลุ่มหรือที่ประชุมใหญ่อีกครั้งหนึ่ง

2.2.2 การประชุมปรึกษาหารือ (Conference) เป็นการพบปะ เพื่อปรึกษาหารือของคณะครู เพื่อตัดสินใจปัญหาวางแผนงาน เป็นการประชุมที่รวมประสบการณ์ และความคิด เห็นของกลุ่มคนที่จะต้องทำงานร่วมกัน

2.2.3 การอภิปรายกลุ่ม (Group Discussion) เป็นการอภิปรายกันระหว่างสมาชิกในกลุ่มไม่ใคร่คนใดคน 20 คน อภิปรายในเรื่องที่มีความสนใจร่วมกันโดยพยายามดึงเอาความคิดและประสบการณ์ของผู้ร่วมอภิปรายแต่ละคนมาใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อก่อให้เกิดความคิดความเข้าใจที่กว้างขวางออกไป

2.2.4 การจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เป็นการพบปะประชุมปรึกษาหารือ เพื่อแก้ปัญหาภาคปฏิบัติในระหว่างผู้ที่มีประสบการณ์ในงานนั้นมาแล้วผลของการประชุมเชิงปฏิบัติการ สามารถจะนำไปใช้ประโยชน์ได้ทันที

2.2.5 การจัดครูในรูปแบบกรรมการต่าง ๆ (Faculty committee) เป็นการแบ่งหน้าที่ให้คณะครูรวมกันเข้าเป็นคณะกรรมการรับผิดชอบไปดำเนินการ เช่น กรรมการจัดทำประมวลการสอน กรรมการดูแลความปลอดภัย ในการจัด เช่นนี้ คณะครูผู้ดำเนินงานวางนโยบายกันเอง จึงเป็นการฝึกหัดครูให้รู้จักการทำงาน เป็นการเพิ่มพูนสมรรถภาพของตัวเอง

2.2.6 การสาธิต (Demonstration) เป็นการให้ผู้รับการฝึกอบรมได้เห็นของจริง ในสถานการณ์จริง ๆ โดยการแสดงให้เห็นถึงกระบวนการหรือขั้นตอนในการปฏิบัติงาน การใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ การสาธิตมักจะใช้ควบคู่กับวิธีการอื่น ๆ เช่น การบรรยาย การทดลองปฏิบัติ การอภิปราย เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้มีโอกาสสังเกตวิธีการปฏิบัติที่ถูกต้อง

2.2.7 การนิเทศ (Supervision) เป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่ต้องกระทำอยู่เป็นประจำ โดยการแนะนำ ให้คำปรึกษา ช่วยแก้ปัญหาแก่ครู ซึ่งอาจทำได้หลายรูปแบบ เช่น การประชุมปรึกษาหารือ การประชุมชี้แจง การสนทนา

2.2.8 การสั่งสอนหรือการแนะนำ (Coaching) เป็นการให้คำแนะนำของผู้บังคับบัญชา ให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ในเรื่องการทำงาน เพื่อช่วยแก้ไขข้อบกพร่องในการทำงาน

2.2.9 การแสดงบทบาทสมมุติ (Role playing) เป็นการจัดให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมแสดงบทบาทในสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกับความเป็นจริง ผู้จัดการฝึกอบรม จะกำหนดแนวทางหรือโครงเรื่องอย่างย่อ ๆ แล้วให้ผู้ฝึกอบรมแสดงพฤติกรรมไปตามบทบาทที่ได้รับโดยไม่ให้เตรียมตัวล่วงหน้า หรือเตรียมตัวในระยะเวลาอันสั้น จึงเป็นการก่อให้เกิดความเข้าใจแก่ผู้รับการฝึกอบรมอื่น ๆ ที่เห็นพฤติกรรมของผู้แสดงบทบาท ซึ่งจะช่วยให้เปลี่ยนเจตคติของผู้แสดงและผู้ชม

2.2.10 การศึกษาเฉพาะกรณี (Case Study) เป็นการฝึกอบรมที่จัดทำเป็นกลุ่ม โดยการเสนอเรื่องราวที่เกิดขึ้นในกรณีใดกรณีหนึ่ง แล้วให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ศึกษาพิจารณารายละเอียดแล้ว เสนอแนวทางแก้ไขปัญหา

2.2.11 การฝึกฝนความสำนึก (Sensitivity training) เป็นวิธีการที่จะฝึกฝนความสำนึกตัวเรียนรู้เกี่ยวกับตนเองและความไวต่อการเข้าใจแบบฉบับ แห่งพฤติกรรมของตนเองและของผู้อื่น โดยเฉพาะผู้ที่จะต้องติดต่ออย่างใกล้ชิด ในวงงานเดียวกัน

นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ (2527 : 202-204) ได้เขียนถึงเทคนิคและวิธีการพัฒนาบุคลากร หรือการพัฒนาครูในสถานศึกษาไว้ว่า วิธีการพัฒนาบุคลากรสามารถแบ่งออกได้เป็น การนิเทศเพื่อพัฒนาเป็นกลุ่มกับการนิเทศเพื่อพัฒนาเป็นรายบุคคล ซึ่งเทคนิควิธีการจะเกี่ยวกับกิจกรรมและโครงการเป็นประเด็นสำคัญ กิจกรรมและโครงการแต่ละแบบจะมีรายละเอียดที่แตกต่างกันดังนี้

1. การนิเทศเพื่อการพัฒนาเป็นกลุ่มวิธีการดำเนินการดังนี้
  - 1.1 การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ
  - 1.2 การประชุมปรึกษาหารือ
  - 1.3 การฝึกงาน
  - 1.4 กลุ่มศึกษาเฉพาะเรื่อง
  - 1.5 กลุ่มปฏิบัติโครงการ
  - 1.6 การสาธิต

- 1.7 การอภิปราย
- 1.8 เทียงวันสันทนา
- 1.9 การฟังปาฐกถาหรือคำบรรยาย
- 1.10 ทักษะศึกษา
- 1.11 สัมมนา
- 1.12 การเข้าร่วมปฏิบัติงานในคณะกรรมการ

2. การนิเทศเพื่อการพัฒนาเป็นรายบุคคล มีวิธีการดำเนินการได้ดังนี้

- 2.1 การฝึกงาน
- 2.2 การเรียนรู้งานจากผู้มีประสบการณ์
- 2.3 การเลือกเรียนวิชาเป็นรายวิชาในมหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัย
- 2.4 การเข้ารับการฝึกอบรม
- 2.5 การให้เป็นสมาชิก สมาคมวิชาชีพ
- 2.6 การให้ทดลองปฏิบัติจริง
- 2.7 การไปศึกษาต่อ
- 2.8 การอ่าน
- 2.9 การเขียน
- 2.10 การเยี่ยมเยียนดูงานที่อื่น
- 2.11 การให้รับโครงการไปจัดทำ
- 2.12 การส่งไปร่วมเป็นกรรมการ
- 2.13 การให้ไปเป็นวิทยากร
- 2.14 การไปสังเกตการปฏิบัติงานผู้อื่น

อรพินท์ กุลประภา (2524 : 21-23) ได้เสนอวิธีการพัฒนาสมรรถภาพของครู โดยใช้กิจกรรมดังต่อไปนี้

1. การปรุมนิเทศ คือ การแนะนำอบรม และให้ความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับระบบของหน่วยงานนั้น เพื่อให้บุคลากรใหม่ได้รับรู้และมีข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับสถานที่ที่ตนกำลัง

จะไปทำงาน ทั้งค่านสถานที่ คำนวณค่า ผู้บริหาร และสถานะแวดล้อมอื่น ๆ เพื่อเป็นประโยชน์ แก่บุคลากร จะได้ปรับตัวได้เร็วและเตรียมตัว เตรียมใจจะรับสถานการณ์ต่าง ๆ อันพึง จะเกิดขึ้นในเวลาต่อมา

2. การฝึกอบรมหรือประชุมปฏิบัติการ โดยการจัดตามความสนใจของ ผู้เข้ารับการอบรม มีทั้งฝึกอบรมระยะสั้นและระยะยาว ระยะสั้นอาจเป็นหนึ่งสัปดาห์ ส่วนใหญ่เป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น รวมทั้งแก้ปัญหาต่าง ๆ ส่วนการฝึกอบรมระยะยาว มักจัด ให้อาจารย์ที่สอนมาแล้วระยะหนึ่งมีช่วงเวลาที่พักหรือว่างจากการสอนมาทำงานในศูนย์ หรือหน่วยพัฒนาคณาจารย์ครั้งหนึ่ง ๆ จะจัดต่อเนื่องกันประมาณ 1 ภาคเรียน

3. การสัมมนาทางวิชาการ ส่วนใหญ่จะใช้เวลาประมาณ 3-7 วัน เป็น การสัมมนาเกี่ยวกับ เรื่องการศึกษา การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสพการณ์ในปัญหา ต่าง ๆ มากกว่าที่จะมุ่งในด้านทฤษฎีหรือหลักการการศึกษาโดยตรง

4. การเผยแพร่ข่าวสารทางวิชาการ เช่น จัดทำจุลสารเผยแพร่ผลงานวิจัย ความก้าวหน้าของวิชาการ ทางด้านการศึกษาหรือสรุปย่อข่าวออกข่าวสาร เพื่อกระตุ้น ความสนใจของผู้สอนให้สนใจด้านคุณภาพการสอน การจัดกิจกรรมนี้ส่วนใหญ่เป็นการให้ ความรู้หรือหลักการด้านการศึกษามากกว่าด้านอื่น ๆ

5. การจัด สัมมนาหรือนิทรรศการทางวิชาการ โดยนำเอาผลงานดีเด่นของ นักศึกษา ทางด้านศิลปะและการช่างต่าง ๆ มาแสดงนิทรรศการ เพื่อ เป็นการเผยแพร่ความรู้ และทำให้ นักศึกษามีความภาคภูมิใจ

6. การส่งเสริมให้มีโอกาสศึกษาดูงานเพิ่มเติม วิชาที่จะให้ไปศึกษา เพิ่มหรือดูงานนี้ จะต้องเป็นสาขาวิชาการที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในสถานศึกษานั้น ๆ การศึกษาเพิ่มเติมหรือดูงานนี้นอกจากเพื่อรับปริญญา หรือประกาศนียบัตรสูงขึ้นแล้ว ยังควรส่งเสริมให้มีโอกาสเข้าศึกษา บางวิชาในสถาบันการศึกษาชั้นสูง ศึกษาทางไปรษณีย์ ในวิชาที่เกี่ยวข้องกับงาน ศึกษาหาความรู้จากเอกสารวิชาการอื่น ๆ ติดตามความเคลื่อนไหว ของเหตุการณ์ภายในและนอกประเทศ โดยอาศัยหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และสื่อมวลชนอื่น เป็นต้น ซึ่งการศึกษาเพิ่มเติมโดยวิธีการเหล่านี้ไม่ได้มุ่งหมายเพื่อรับปริญญาหรือประกาศนียบัตร

เท่านั้น แต่มุ่งหมายเพื่อเพิ่มพูนทักษะความรู้ให้กว้างขวางขึ้น

7. การแต่งตั้งโยกย้าย การสลับเปลี่ยนหน้าที่การงาน การแต่งตั้งโยกย้ายถ้าเป็นไปโดยเหมาะสมกับตำแหน่ง และความรู้ความสามารถแล้ว ก็จะเป็นการส่งเสริมสมรรถภาพในการปฏิบัติงานของบุคคลผู้นั้นได้อย่างมากหรือกล่าวอย่างสั้น คือ การใช้คนให้ถูกกับงาน

การเพิ่มพูนสมรรถภาพในการปฏิบัติงานที่นิยมกันอีกวิธีหนึ่ง คือ การสลับเปลี่ยนหน้าที่ การงาน (Rotation to Assignment) ในทางปฏิบัตินี้ผู้บังคับบัญชาของหน่วยงานควรปรับปรุงคำสั่งแบ่งแยกหน้าที่การงาน ภายในหน่วยงานของตน ให้เหมาะสมอยู่เสมอ โดยมีการสลับเปลี่ยนหน้าที่การงานของผู้บังคับบัญชา หมุนเวียนกันไปภายในหน่วยงาน เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ผู้บังคับบัญชาแต่ละคนมีโอกาสได้เรียนรู้งานต่าง ๆ ของหน่วยงาน กว้างขวางขึ้น เพื่อประสบการณ์ในการทำงานให้มากขึ้น จะได้เข้าใจปัญหาวิธีการแก้ปัญหาขององค์การได้ถูกต้อง ซึ่งในที่สุดจะทำให้สมรรถภาพในการปฏิบัติงานเพิ่มพูนขึ้นมาก

8. การศึกษาดูงานและสังเกตวิธีการทำงาน การส่งเสริมสมรรถภาพของบุคคล โดยวิธีสนับสนุนให้ผู้บังคับบัญชามีโอกาสสังเกตหรือศึกษาวิธีการทำงานของผู้บังคับบัญชาได้นั้น ผู้บังคับบัญชานั้นจะต้องเป็นคนที่มีฝีมือในการทำงาน จนสามารถถือเป็นแบบอย่าง (Model) ได้ จึงจะมีประโยชน์อย่างแท้จริง หากผู้บังคับบัญชาที่อ่อนแอ โลเล ขาดความเชื่อมั่นในตัวเอง มีประสบการณ์น้อยหรือขาดความซื่อสัตย์สุจริตแล้ว ก็ไม่มีประโยชน์ที่จะนำมาเป็นแบบอย่าง เพราะหากนำมาเป็นแบบอย่างแล้วก็กลายเป็นการบั่นทอนสมรรถภาพมากกว่าการส่งเสริมสมรรถภาพ

เลสลี เจ บิชอป (Leslee J. Bishop 1979 : 4-8 อ้างใน ชวนพิศ นรเชษานนท์ 2525 : 47-48) ได้เสนอกระบวนการพัฒนาคณาจารย์ ไว้ดังนี้

1. ความต้องการ (Need) เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุด ในการพัฒนาคณาจารย์ คัวอาจารย์เองต้องเป็นผู้ที่ต้องการและตระหนักถึงความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงอาจเกิดขึ้น

โดยการอ่านตำรา ข้อมูล ผลงานวิจัยต่าง ๆ หรือมาจากนโยบายของผู้บริหาร ในฐานะผู้บริหาร ต้องหาวิธีการที่ทำให้อาจารย์ทุกคนสนใจต่อการพัฒนาตนเอง เนื่องจากในทุกสถาบันยังมีอาจารย์ที่ขาดความกระตือรือร้นที่จะปรับปรุงตนเอง หรือยึดมั่นอยู่กับวิธีการและความคิดเดิมผู้บริหารจึงจำเป็นต้องพัฒนาให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เจตคติของอาจารย์เหล่านี้ด้วย

2. การวินิจฉัยและการวิเคราะห์ (Diagnosis and Analysis)

เป็นการพิจารณาข้อมูลพร้อมทั้งทางกายภาพ สถานการณ์และสิ่งแวดล้อมที่ควรแก้ไขโดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์ที่จะนำไปสู่จุดมุ่งหมายเฉพาะ ขั้นตอนนี้อาจใช้วิธีสำรวจความต้องการของผู้สอนโดยอาจจัดทำเป็นแบบสอบถาม จัดประชุมสัมมนาให้อาจารย์แสดงความคิดเห็น พูดคุย สนทนา สังเกตดูปฏิบัติการของผู้เรียนต่อการสอนของอาจารย์ ตั้งคณะกรรมการขึ้นเป็นตัวแทนของอาจารย์ เพื่อพิจารณาถึงความต้องการของอาจารย์โดยส่วนรวม

3. การพัฒนา (Development) เป็นขั้นแสวงหาวิธีการที่ช่วยแก้ไข

ปรับปรุงด้านต่าง ๆ ตามความต้องการของคณาจารย์มีวิธีการ คือ อาจดำเนินการพัฒนาโดยตรง โดยการจัดกิจกรรมที่ส่งผลโดยตรงต่อการเรียนการสอน หรือการทำงานของอาจารย์ ได้แก่ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การอภิปราย การใช้คำปรึกษา การเผยแพร่ข่าวสารในรูปแบบอื่น แผ่นพับ ข่าวจุลสาร จัดทำอุปกรณ์การสอน จัดหาคนบริการให้ ประเมินผล การสอนแล้วนำไปพิจารณาให้ความคิดความชอบ เช่น การขึ้นเงินเดือนตำแหน่งต่าง ๆ ส่วนการพัฒนาโดยทางอ้อมนั้น เป็นกิจกรรมที่ไม่ส่งผลโดยตรงต่อการสอน แต่จะช่วยให้ประสิทธิผลการสอนดำเนินไปด้วยดี เช่น ถ้าผู้บริหารสนใจทางวิชาการโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการสอน อาจารย์ก็อาจจะมีแนวโน้มสนใจตามไปด้วย การจัดสภาพแวดล้อมให้เป็นวิชาการและบริการความสะดวกต่าง ๆ ให้อาจารย์ เช่น การพิมพ์เอกสาร การจัดหาหนังสือ การให้บริการอุปกรณ์ต่าง ๆ นอกจากนี้การเปิดโอกาสให้อาจารย์มีเวลาพักหรือลดชั่วโมงสอนลง ก็จะช่วยให้อาจารย์มีเวลาปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น

4. ความเป็นไปได้ (Validation) ดูความเป็นไปได้ของโครงการ

โดยมีการวิจัยศึกษาทดลองจริง (Pilot Study) ถ้าพบข้อบกพร่องก็ทำการค้นคว้าแก้ไขปรับปรุง เพื่อให้โครงการสามารถดำเนินไปได้ด้วยดี

5. การนำไปใช้ (Implementation) นำเอาโครงการไปปฏิบัติโดย
 เชิญผู้รู้หรือวิทยากรผู้เชี่ยวชาญในแต่ละด้าน ที่ต้องการให้มีการพัฒนา เพื่อนำมาฝึกอบรม
 ในสิ่งที่ผู้จัดทำโครงการไม่สามารถกระทำได้หรือขาดประสบการณ์

6. การประเมินผล (Evaluation) การประเมินผลโครงการที่ทำ
 ว่าบรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ โดยนำเอาข้อมูลต่าง ๆ มาพิจารณาอย่างมีเกณฑ์และควร
 มีการประเมินผลทุกระยะเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องต่อไป

และวิลเลียม บี แคสเตอร์ (William B. Castetter 1986 : 290-293)

ได้กล่าวถึงการพัฒนาสมรรถภาพของบุคลากรว่า เป็นสิ่งจำเป็นในทุกระดับขององค์กรควรมี
 การพัฒนาในระดับรายบุคคล กลุ่มบุคคล องค์กรและผู้บริหารขององค์กร การพัฒนาสมรรถภาพ
 ของบุคลากรควรมีการวางแผนโดยคำนึงถึงความต้องการ จุดประสงค์ วิธีการดำเนินการ
 และบุคลากรในองค์กรควรมีส่วนร่วมในการจัดการพัฒนาสมรรถภาพ ส่วนวิธีการพัฒนา
 สมรรถภาพบุคลากรควรมีขอบเขตดังนี้

1. ศึกษาหาความต้องการพัฒนา
2. เสนอรูปแบบในการจัดโปรแกรมการพัฒนาบุคลากร
3. จัดและส่งเสริมโปรแกรมการพัฒนาบุคลากร
4. มีการประเมินผลโปรแกรมที่จัดขึ้น

5. การพัฒนาสมรรถภาพของครูภาษาไทย

สมรรถภาพของครูภาษาไทย ที่จำเป็นสำหรับการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย
 ได้แก่ สมรรถภาพด้านความรู้ ด้านการเรียนการสอน ด้านบุคลิกภาพและเจตคติ การพัฒนา
 สมรรถภาพของครูภาษาไทย ต้องอาศัยแนวทางการพัฒนาสมรรถภาพของครูโดยทั่วไป
 มาคิดแปลงประยุกต์ใช้กับการพัฒนาสมรรถภาพของครูภาษาไทย ทั้งนี้เนื่องจาก การสอนวิชา
 ภาษาไทยในปัจจุบันไม่ได้มุ่งเน้นเฉพาะการสอนเนื้อหาวิชาในบทเรียนเท่านั้น แต่ต้องมุ่งเน้น
 ให้ผู้เรียนได้รับค่านิยมด้านคุณธรรม สร้างอุปนิสัยและทัศนคติที่ดีต่อการใช้ภาษาไทย
 ลักษณะการเรียนการสอนเช่นนี้ ทำให้ครูภาษาไทยต้องพัฒนาสมรรถภาพในด้านต่าง ๆ

ให้พร้อมอยู่เสมอ จากการสำรวจความต้องการรับการอบรมของครูสอนวิชาภาษาไทย โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ส่วนกลางและเขตการศึกษา เพื่อเสนอ โครงการตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 2530-2534 (2529 : 67-75) ได้สำรวจความต้องการรับการอบรมวิชาภาษาไทยส่วนกลาง จำนวน 780 คน ปรากฏว่า ครูภาษาไทยมีความต้องการรับการอบรม จำนวน 610 คน เรื่องที่ต้องการได้รับการอบรม มีดังนี้คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ขั้นตอนการสอน เทคนิคการสอน และสื่อการเรียน

ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2523 : 12-14) ได้กล่าวถึง การสอน ภาษาไทยในประเทศไทยไว้ว่า การเรียนการสอนในระดับประถม มัธยม และในระดับอุดมศึกษา วิชาภาษาไทยเป็นวิชาที่มีการปรับปรุงน้อยที่สุด พร้อมทั้งให้แนวทางในการพัฒนา สมรรถภาพด้านการสอนวิชาภาษาไทยแก่ครูไว้ดังนี้

1. วรรณคดีมรดก ครูควรทำความเข้าใจในคุณค่าวรรณคดีมรดกให้เป็นที่ เข้าใจแพร่หลาย ควรมีโครงการหรือหน่วยงานที่มีพลังพอที่จะรวบรวมผู้มีประสบการณ์ใน เชิงวิชาการและในการสอน ให้มีความเข้าใจให้ตรงกัน และให้แลเห็นความแตกต่างใน กลวิธีการวิพากษ์วิจารณ์วรรณคดีมรดกกับวรรณคดีปัจจุบัน

2. วิชาภาษาศาสตร์ ควรมีการวิจัยไวยากรณ์ไทยในด้านโครงสร้าง ด้านศัพท์ ด้านสังคมและวัฒนธรรม เพื่อแต่งตำราไวยากรณ์ไทย ควรมีการวิจัยวิธีการสอน และการทดลองด้วย

3. ครูภาษาไทยจะต้องมีการเตรียมการสอน กระตือรือร้นคอยสังเกต จำคำศัพท์ ส่วนวนที่เกิเกิดขึ้นใหม่ที่กำลังจะสูญหายไปและที่สูญหายไปแล้ว

4. ควรมีการส่งเสริมครูภาษาไทย ไปศึกษาดูงานทางการสอนภาษา ของตนเองในประเทศที่ก้าวหน้าทางการศึกษา เพื่อจะได้มีโอกาสทำการวิจัยกับภาษาไทย และเผยแพร่ความรู้ให้แก่ครูอาจารย์ภาษาไทยอื่น ๆ

5. ครูภาษาไทยจะต้องใจกว้างในค่านิชาการ เพราะความคิดถูก
ในภาษานั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับความคิดของครูอาจารย์ แต่ขึ้นอยู่กับสภาพการณ์ในสังคม การที่
ครูอาจารย์จะยึดตำราเล่มใดเล่มหนึ่ง ไว้ตลอดย้อมไม่ได้เพราะตำราวิชาการทั้งหลายย่อม
เปลี่ยนแปลงก้าวหน้าไปตามสมัย เช่นกัน .

6. ควรมีความพยายามที่จะให้นักวัดผลและประเมินผล เข้าใจว่า
การวัดและการเรียนรู้ภาษานั้น มีสิ่งทีนอกเหนือการวัดผลการเรียนรู้วิชาอื่น ๆ เพราะภาษา
เป็นสิ่งที่ชีวิตแนบสนิทอยู่กับชีวิตสังคมมนุษย์ ภาษาเป็นทั้งนายและเป็นทั้งทาสของมนุษย์
จึงจำเป็นที่จะต้องพิจารณาวินิจฉัยด้วยความถี่ถ้วนรอบคอบ

ไพฑูรย์ ลินลารัตน์ (2526 : 382-404) ได้เสนอแนวทางการพัฒนา
สมรรถภาพของครูภาษาไทย ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

การพัฒนาสมรรถภาพของครูภาษาไทย เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอน
วิชาภาษาไทย ควรเริ่มต้นด้วยการพัฒนาตนเองของครูภาษาไทย ครูภาษาไทยควรเริ่มต้น
ด้วยการพัฒนาตนเอง ซึ่งก่อนที่จะพัฒนาตนเอง ครูภาษาไทยจะต้องรู้จักตนเอง เข้าใจ
จิตใจของตนเอง รู้จักความสามารถของตน รู้จักธรรมชาติของวิชาภาษาไทย แล้วเริ่มวางแผน
ชีวิตของตนโดยกำหนดเป้าหมายชีวิต จัดระบบชีวิตของตนและขั้นสุดท้ายในการพัฒนาตนเอง
ของครูภาษาไทยก็คือ การพัฒนาชีวิตและภาษาไทย โดยการแสวงหาความรู้เพื่อให้ทันกับ
ความก้าวหน้าของวิชาการและสร้างสรรค์ความรู้แล้ว แยกแยะความรู้ของตนแก่วงการภาษาไทย
จากการพัฒนาตนเองของครูภาษาไทยก็จะนำไปสู่การพัฒนาเทคนิคการสอน ซึ่งครูภาษาไทย
ควรเริ่มจากการประเมินการสอน ซึ่งครูภาษาไทยสามารถดำเนินการได้โดยการประเมิน
ตนเองก่อนและการให้คนอื่นประเมินตน ให้ครูเข้าใจตัวเองชัดเจนขึ้น เพื่อหาแนวทางใน
การปรับปรุงบุคลิกภาพ เนื้อหาที่สอนให้ทันสมัย คัดค้นวิธีการสอนใหม่ ๆ หาอุปกรณ์การสอน
ที่ทันสมัยแปลกใหม่และพัฒนากระบวนการในการประเมินผล ในการพัฒนากระบวนการ
เรียนการสอนวิชาภาษาไทย ครูภาษาไทยควรส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักตัวของตัวเอง รู้จัก
แก้ปัญหา รู้จักกอดทนเอาจริงเอาจัง ตระหนักถึงคุณภาพและคุณค่าของสิ่งที่ตนทำและมุ่งมั่น
ในตนเอง

วิธีการพัฒนาสมรรถภาพของครูภาษาไทย ในระดับโรงเรียนนั้นสามารถ
จัดดำเนินการได้ดังนี้

1. การพัฒนาโดยตรง ซึ่งเป็นการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนโดย
อาศัยหลักการ และเทคนิคในการพัฒนาครูโดยทั่วไป คือ วิธีการจัดประชุม วิธีการจัดอบรม
วิธีการจัดสัมมนา วิธีการศึกษาต่อ การจัดทัศนศึกษา การหมุนเวียนงาน การแลกเปลี่ยน
ครู การนำวิธีการเหล่านี้มาดัดแปลงสร้างเป็นแนวทางการพัฒนาสมรรถภาพครูภาษาไทย
ได้ดังต่อไปนี้

1.1 การจัดประชุมทางภาษาขึ้นในโรงเรียน ครูภาษาไทยใน
โรงเรียนน่าจะได้มีการประชุมพบปะในทางวิชาการขึ้นเป็นครั้งคราว โดยเฉพาะอย่างน้อย
ปีละ 2 ครั้ง หรือภาคเรียนละ 1 ครั้ง โดยครูแต่ละคนเตรียมปัญหาที่ตัวเองเผชิญมา
รวบรวมไว้เป็นหมวดหมู่ แล้วผลัดกันขึ้นไปรายงานหรือรายงานเป็นเชิงอภิปราย เมื่อ
อภิปรายกันแล้วก็บันทึกผลสรุปการประชุมไว้ สำหรับการแก้ไขหรือการเผยแพร่ต่อไป หรือ
เมื่อครูภาษาไทยคนใดไปประชุมมาแล้ว ก็มาเล่าให้กันฟังว่าได้อะไรมาใหม่แค่ไหน เป็น
การแลกเปลี่ยนความเห็นกัน ในบางกรณีก็เชิญครูภาษาไทยต่างโรงเรียนมาเล่าประสบการณ์
ให้กันฟังก็จะทำให้ได้ทัศนะที่แปลกแตกต่างกันออกไป

1.2 จัดอบรมทางภาษาไทยขึ้นในโรงเรียน โรงเรียนควรมีการจัด
อบรมทางภาษาไทยขึ้นในโรงเรียนเป็นครั้งคราว ลักษณะของการอบรมคือ การรับความรู้ใหม่
ความรู้ใหม่ที่อาจจัดอบรมขึ้นในโรงเรียนนั้นอาจเป็นเรื่องเกี่ยวกับภาษาไทย และการสอน
ภาษาไทยโดยตรง เช่น เนื้อหาทางภาษาไทยตามหลักสูตร หรือตามตำราแบบเรียนที่มีอยู่
เทคนิคการสอนใหม่ ๆ ที่อาจใช้กับภาษาไทยได้ เกมและกิจกรรมในทางภาษาไทยที่แปลกใหม่
น่าสนใจ นอกจากนั้นก็อาจจะจัดอบรมเรื่องเทคนิคการวัดผล เทคนิคการเขียนข้อสอบของภาษา
ภาษาไทย เทคนิคการตั้งคำถามในทางภาษาไทย เป็นต้น นอกจากเรื่องภาษาไทยเพื่อ
การเรียนการสอนตามหลักสูตรโดยตรงแล้ว ยังอาจจัดอบรมในเรื่องสืบเนื่องและใกล้เคียง
กันได้ เพื่อครูจะได้มีความรู้รอบตัวไปใช้ในการสอน เช่น อบรมเรื่องสถานที่สำคัญของไทย

เส้นทางกาท่องเที่ยวต่าง ๆ ความรู้เรื่องการทำหนังสือพิมพ์ การเขียน การประพันธ์
ตลอดจนการวิจัย การเขียนบทความต่าง ๆ

1.3 จัดสัมมนาภายในโรงเรียน การสัมมนาเกี่ยวกับการเรียน
การสอนภาษาไทย ในโรงเรียนที่ควรจัดคือ โรงเรียนควรเป็นเจ้าของภาพแล้ว เชิญโรงเรียน
อื่นมาร่วมหรือ เชิญบุคคลภายนอกมาร่วมเป็นลักษณะ เสนอปัญหา เรียนรู้หลักการแก้ปัญหา
แล้วอภิปรายหาทางออกร่วมกัน โดยครูภาษาไทยของโรงเรียนเป็นเจ้าของภาพจัดการสิ่งต่าง ๆ
และมีการเตรียมตัวอย่างดี การสัมมนาที่จะได้ผลจะต้องเชิญคนนอกมาร่วมด้วย เพื่อจะได้
ศึกษาและหาแนวคิดกว้างขวางแตกต่างกันออกไป และควรมีวิชยากรจากภายนอกมาร่วมด้วย
เพื่อเพิ่มเติมความรู้ความคิด ให้กว้างขวางออกไป

1.4 การเรียนต่อทางภาษาไทย การเรียนต่อทางภาษาไทยมี
หลายลักษณะ ในระดับปริญญาตรี ปัจจุบันนี้มีทางเรียนต่อมากตามวิทยาลัยครูต่าง ๆ ก็
เปิดสอนวิชาเอกทางภาษาไทยกันมากขึ้น มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชก็ เปิดสอน
เช่นเดียวกัน ถ้าเป็นในระดับปริญญาโท จะมีการสอนทั้งในเนื้อหา เช่น ของคณะศึกษาศาสตร์
หรือมนุษยศาสตร์ ในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ นอกจากนั้นก็เป็นทางด้านวิธีสอนในคณะครุศาสตร์
หรือศึกษาศาสตร์

1.5 การจัดทัศนศึกษาหรือดูงานทางภาษาไทย การจัดทัศนศึกษา
หรือดูงานทางภาษาไทยตามโรงเรียนหรือสถานที่สำคัญต่าง ๆ จะช่วยให้ครูมีประสบการณ์
มีข้อมูลต่าง ๆ อย่างมากมายที่จะนำไปสอนให้กับนักเรียนได้อย่างดีพอ และเป็นการ
เปลี่ยนบรรยากาศ สร้างทัศนคติที่ดีกับครูภาษาไทยอีกด้วย

2. การพัฒนาโดยอ้อม นอกจากการพัฒนาโดยตรงตามวิธีดังกล่าวแล้ว
การพัฒนาโดยทางอ้อม ก็มีความจำเป็นในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทย เพราะ
เป็นกลวิธีที่ผู้บริหาร ครูใหญ่ ศึกษานิเทศก์ใช้เพื่อสร้างบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมให้ครูใน
โรงเรียนมีแบบแผนพฤติกรรม เพื่อความก้าวหน้าในทางวิชาการด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น

ผู้บริหารควรเป็นผู้สนใจในงานวิชาการ เพื่อให้ครูในโรงเรียนมีความรู้ลึกกว้างงานวิชาการนั้น มีคนสนใจเห็นความสำคัญ จัดสภาพแวดล้อมให้มีลักษณะของบรรยากาศทางวิชาการ เปิดโอกาสให้ครูได้ทำงานและเข้าร่วมกิจกรรมทางด้านวิชาการ ประกาศเกียรติคุณยกย่องครูที่ประสบความสำเร็จทางด้านวิชาการ ซึ่งวิธีการเหล่านี้สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยได้

การพัฒนาสมรรถภาพของครูภาษาไทยตามแนวความคิดข้างต้น พอจะสรุปได้ว่า การพัฒนาสมรรถภาพของครูภาษาไทยสามารถนำวิธีการพัฒนาสมรรถภาพของครูทั่ว ๆ ไปมาดัดแปลงสร้างเป็นแนวทางการพัฒนาสมรรถภาพครูภาษาไทยได้หลายวิธี ซึ่งแต่ละวิธีจะเป็นการเพิ่มพูนสมรรถภาพของครูภาษาไทยในด้านต่าง ๆ อันจะส่งผลต่อการพัฒนาการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานด้านอื่นของครูภาษาไทยด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับสมรรถภาพของครูมัธยมศึกษา ความต้องการพัฒนาสมรรถภาพ ของครูภาษาไทย และการนำเสนอโครงการพัฒนาสมรรถภาพของครูผู้วิจัยรวบรวมได้ดังนี้

สุพจน์ สุภกุล (2521 : 56) ได้วิจัยเรื่อง "สมรรถภาพของครูมัธยมศึกษา ตามความต้องการของชาวเชียงใหม่" โดยการรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารการศึกษา ครู ฝึกเรียน และผู้ปกครอง จำนวน 587 คน ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการเกี่ยวกับสมรรถภาพของครูมัธยมศึกษา ในด้านต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้ง 4 กลุ่ม ไม่แตกต่างกัน กลุ่มผู้บริหารการศึกษา และกลุ่มผู้ปกครองนักเรียนมีความต้องการครูที่มีสมรรถภาพด้านหลักสูตรและการสอนมากที่สุด ส่วนกลุ่มครูและนักเรียนต้องการครูที่มีสมรรถภาพด้านการแนะแนวและการปกครองชั้นเรียนมากที่สุด

วิไลวรรณ ททรัพย์เจริญ (2522 : 72) ได้วิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษา ครูภาษาไทย และนักเรียนเกี่ยวกับสมรรถภาพของครูภาษาไทย"

โดยรวมรวมข้อมูลจากผู้บริหารการศึกษา ครูภาษาไทยและนักเรียน จำนวน 434 คน ผลการวิจัยพบว่า สมรรถภาพที่จำเป็นมากที่สุดสำหรับครูภาษาไทยได้แก่สมรรถภาพในการสอน และเตรียมการสอน มีเหตุผล ขยัน กระตือรือร้นในการสอน และปรับปรุงการสอนใช้ภาษาไทย ได้ดีทั้งการฟัง พูด อ่าน เขียน สามารถถ่ายทอดความรู้ได้ดี และพูดเสียงชัดเจน ฟังเข้าใจง่าย ส่วนสมรรถภาพที่เห็นว่าจำเป็นน้อยคือ การแนะนำ ปัญหาส่วนตัวและการให้คำแนะนำแก่ ผู้ปกครอง

ทิพวรรณ สัตถ์ศรี (2522 : จ-ด) ได้ทำวิจัยเรื่อง "โครงการพัฒนา คณาจารย์ของวิทยาลัยครูลำปาง" โดยรวบรวมข้อมูลจากคณาจารย์ในวิทยาลัยในกลุ่ม ผู้บริหารและกลุ่มอาจารย์ทั้งหมด 113 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. การพัฒนาคณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาทั่วไป มุ่งพัฒนาการเรียน การสอนเป็นสำคัญ หลายสถาบันจะครอบคลุมการสอน การวิจัย การบริการชุมชน และ ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม โดยมีหน่วยงานหนึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานและจัดกิจกรรม รูปแบบต่าง ๆ เพื่อบริการแก่คณาจารย์
2. การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคณาจารย์ยังมีอุปสรรคและปัญหามาก
3. ผู้บริหารและคณาจารย์มีความต้องการให้มีกิจกรรมเสริมความรู้ ในทุกบทบาทและความรับผิดชอบ
4. โครงการพัฒนาคณาจารย์ของวิทยาลัยครูลำปาง ประกอบด้วย โครงการย่อย 3 กลุ่ม คือ โครงการส่งเสริมงานวิชาการ โครงการส่งเสริมกลุ่มสนับสนุน งานวิชาการ และโครงการส่งเสริมบริหารและงานวิชาการ

ทวี ชำนินอก (2523 : 82) ได้ทำวิจัยเรื่อง "ความต้องการการนิเทศ การสอน วิชาภาษาไทยของอาจารย์ในวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ" โดยรวบรวม ข้อมูล จากอาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาไทยในวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 101 คน ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ภาษาไทยมีความต้องการให้มีการฝึกอบรมและนิเทศ การสอนมาก เกี่ยวกับเนื้อหาวิชา การปรับปรุงวิธีการสอน หลักสูตร การจัดกิจกรรม การเรียนการสอน วิธีสร้างและการใช้อุปกรณ์การสอน ความรู้เกี่ยวกับแหล่งวิชาการและ วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

มยุรี พลาญกุล (2523 : จ-ข) ได้ทำวิจัยเรื่อง "โครงการพัฒนาคณาจารย์ วิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า" โดยรวบรวมข้อมูลจากคณาจารย์ 236 คน และผู้บริหาร จำนวน 43 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. การพัฒนาคณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาทั่วไป มุ่งพัฒนาด้านการเรียน การสอน เป็นสำคัญ ทหลายสถาบันครอบคลุมภารกิจหลักของมหาวิทยาลัย การดำเนินงานด้านพัฒนาคณาจารย์ อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานหนึ่งในสถาบัน
2. ผู้บริหารเคยร่วมในกิจกรรมเพื่อพัฒนาคณาจารย์มากกว่าอาจารย์
3. อุปสรรคของการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคณาจารย์คือ การขาดตัวบุคลากรที่มีความสามารถในการจัดและผู้บริหารไม่ให้การสนับสนุนเท่าที่ควร
4. อาจารย์และผู้บริหารต้องการให้มีการจัดกิจกรรมเสริมความรู้ใน ทุกบทบาท และความรับผิดชอบ รวมทั้งความรู้ด้านการบริหารและงานบุคลากร
5. โครงการพัฒนาคณาจารย์ ประกอบด้วย โครงการย่อย 3 กลุ่ม คือ โครงการส่งเสริมงานวิชาการ โครงการส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการ โครงการส่งเสริมงานบริหารและงานธุรการ

ศศิญา ไสรัสสุชะโค (2524 : จ) ได้ทำวิจัย เรื่อง "ความต้องการการนิเทศ ของครูภาษาไทย ในโรงเรียนมัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร ตามการรับรู้ของครู" โดย รวบรวมข้อมูลจากครูสอนวิชาภาษาไทยในโรงเรียนรัฐบาล ผลการวิจัยพบว่า ครูภาษาไทย ต้องการการนิเทศสูงสุดในด้านต่อไปนี้คือ จัดทำคู่มือครูแก่ครูผู้สอนวิชาก่อนที่จะถึงเวลาเปิดเรียน ชี้แจงให้เข้าใจความหมายและความสำคัญของจุดประสงค์ทั่วไป จัดให้มีการประชุมปฏิบัติการ ครูที่สอนวิชาเดียวกัน เพื่อเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมในวิชานั้น ๆ ร่วมกัน จัดทำ คู่มือหนังสือวิชาภาษาไทยแก่ครูที่สอน จัดทำเอกสารและหนังสือเกี่ยวกับวิธีการและเทคนิค การสอนแก่ครู จัดทำหนังสือเกี่ยวกับภาษาไทยมาไว้ในห้องสมุด แนะนำเทคนิคในการสร้าง ข้อสอบแบบต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายและให้ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด ส่งเสริม ขอบประมาณในการจัดกิจกรรม และหนังสือทางวิชาภาษาไทย ให้แก่ครูเพื่อใช้ค้นคว้าและ เพิ่มพูนความรู้

ชวนพิศ นรเดชาพันธ์ (2525 : จ-ด) ได้ทำวิจัยเรื่อง "การเสนอโครงการพัฒนาคณาจารย์เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการสอน การศึกษาเฉพาะกรณี มหาวิทยาลัยมหิดล" โดยการรวบรวมข้อมูลจากอาจารย์และผู้บริหาร จำนวน 341 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. ความรู้ความต้องการพัฒนาคณาจารย์ ด้านการสอนของผู้บริหารและอาจารย์ เมื่อจัดลำดับความรู้ ความต้องการของผู้บริหาร และอาจารย์พบว่า คณาจารย์มีความรู้ในเรื่องการประเมินผลการสอนของอาจารย์เป็นลำดับสุดท้าย และความต้องการเรื่องการวิจัยเพื่อเสริมเป็นอันดับแรก

2. วิธีการและรูปแบบการพัฒนาคณาจารย์ ที่เหมาะสมสำหรับมหาวิทยาลัยมหิดล คือ ควรมีหน่วยงานเพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบงานด้านการพัฒนาคณาจารย์ โดยตรง มีลักษณะเป็นหน่วยงานกลาง มีคณาจารย์จากคณะต่าง ๆ ร่วมดำเนินการและได้รับงบประมาณจากมหาวิทยาลัย ขอบเขตของงานพัฒนางานพัฒนาคณาจารย์ ควรเป็นโครงการระยะยาวตามแผนพัฒนาอุดมศึกษาแห่งชาติ การจัดขบที่จะให้จัด ในลักษณะการประชุมเชิงปฏิบัติการ ควรจัดในมหาวิทยาลัย เป็นโปรแกรมสั้น ๆ จัดเฉพาะวันทำงาน 1-2 วัน

3. การเสนอโครงการพัฒนาคณาจารย์ เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการสอนของมหาวิทยาลัยมหิดล ประกอบด้วยโครงการย่อย 6 โครงการ คือ การวิจัยเพื่อเสริมการสอน การประเมินผลการสอนของอาจารย์ หลักสูตรและการดำเนินการสอน การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน วัตถุประสงค์ของการศึกษาและผู้เรียนระดับอุดมศึกษา

กรรณิการ์ หงษ์สนิท (2525 : จ-ข) ได้ทำวิจัยเรื่อง "การเสนอโครงการพัฒนาคณาจารย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่" โดยรวบรวมข้อมูลจากอาจารย์และผู้บริหาร จำนวน 360 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. การพัฒนาคณาจารย์ ในสถาบันอุดมศึกษา โดยทั่วไปมุ่งพัฒนาด้านการเรียนการสอน

2. ความรู้และความต้องการเสริมความรู้ในบทบาทและภารกิจด้าน การเรียนการสอนนั้น อาจารย์หญิงมีความต้องการเสริมความรู้มากกว่าอาจารย์ชาย ในด้าน ความรู้พื้นฐานเพื่อการสอน วิธีการสอน การดำเนินการสอน และการประเมินผลการสอน ระยะเวลาที่ปฏิบัติราชการ และคณะวิชาต่าง ๆ มีความแตกต่างกันทั้งด้านความรู้และความ ต้องการเสริมความรู้

3. การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคณาจารย์ ควรมีหน่วยงานกลางรับผิดชอบ คำเนินงานและจัดกิจกรรมในลักษณะเป็นโครงการต่อเนื่อง ตลอดปีการศึกษา

4. ผลการวิจัย ผู้วิจัยได้ออกแบบโครงการพัฒนาคณาจารย์ด้านการเรียน การสอน สำหรับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อนำเสนอต่อมหาวิทยาลัย โครงการประกอบด้วย โครงการย่อย 2 โครงการคือ โครงการที่ 1 การประเมินผลการสอน โครงการที่ 2 การใช้สื่อการสอน

สุบิน แก้วยัง (2526 : ง-ข) ได้ทำวิจัยเรื่อง "โครงการเสนอเพื่อ พัฒนาคณาจารย์ในวิทยาลัยครู" โดยรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารและอาจารย์ในวิทยาลัยครู 12 แห่ง จำนวน 430 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. ความรู้และความต้องการเสริมความรู้ ผู้บริหารและอาจารย์มีความรู้ ตรงกันทุก ๆ ด้าน ความต้องการเสริมความรู้ ผู้บริหารและอาจารย์มีความต้องการเสริม ความรู้ในด้านบทบาทและภารกิจด้านการวิจัย บทบาทด้านการให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชน และสังคม บทบาทและภารกิจด้านการสอน

2. ความคิด เห็นของผู้บริหารและอาจารย์ที่มีต่อการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนา คณาจารย์ ผู้บริหารและอาจารย์เห็นว่า ควรจะมีหน่วยพัฒนาคณาจารย์ที่เป็นหน่วยงานอิสระ กลุ่มวิทยาลัยละหนึ่งแห่ง ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางประสานงานสนับสนุนให้คณะวิชาต่าง ๆ และให้ความช่วยเหลือจัดสรรงบประมาณ จัดหาวิทยากร และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ รูปแบบ ในการจัดกิจกรรม พัฒนาคณาจารย์ควรใช้หลายวิธี โดยเลือกใช้ให้เหมาะสมกับเรื่อง

3. การเสนอโครงการพัฒนาคณาจารย์วิทยาลัยครู ผู้วิจัย เสนอให้มีการจัดตั้งหน่วยงานที่เรียกว่า "ศูนย์พัฒนาคณาจารย์วิทยาลัยครูกลุ่ม ...." เพื่อตอบสนองความต้องการเสริมความรู้ของผู้บริหารและอาจารย์

ชำนาญ ม่วงศรีศักดิ์ (2527 : 95) ได้ทำวิจัยเรื่อง "ความต้องการการนิเทศการสอนวิชาภาษาไทยตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ของครูภาษาไทย ในเขตการศึกษา 8" โดยรวบรวมข้อมูลจากครูผู้สอนวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 218 คน ผลการวิจัยพบว่า ครูภาษาไทยมีความต้องการการนิเทศการสอนด้านต่าง ๆ ดังนี้ คือ ด้านวิธีการสอน ด้านสื่อการสอน ด้านเนื้อหาวิชา ด้านการจัดกิจกรรมประกอบการสอน และกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านหลักสูตรวิชาภาษาไทย ด้านการประเมินผลการเรียน

ฤดี ภูมิภูถาวร (2527 : 93) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความต้องการเสริมสมรรถภาพทางการสอนของครูสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 4" โดยรวบรวมข้อมูลจากครูสังคมศึกษาระหว่างกลุ่มโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา 5 กลุ่มในเขตการศึกษา 4 จำนวน 308 คน ผลการวิจัยพบว่า ครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่ทุกกลุ่มโรงเรียนมีความต้องการที่จะเสริมสมรรถภาพทางการสอนในด้านการวางแผนการสอน ทักษะการสอน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และวิธีเสริมสมรรถภาพทางการสอนในระดับมาก

อวยชัย สือบรรยงศิริ (2528 : 71) ได้ทำวิจัยเรื่อง "ความต้องการเสริมสมรรถภาพทางการสอนวิชาคณิตศาสตร์ เขตการศึกษา 10" โดยรวบรวมข้อมูลจากครูคณิตศาสตร์ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 292 คน ผลการวิจัยพบว่า ครูคณิตศาสตร์มีความต้องการเสริมสมรรถภาพทางการสอนวิชาคณิตศาสตร์ในด้านหลักสูตรและเนื้อหา การดำเนินการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล บุคลิกภาพของครู มนุษยสัมพันธ์ การแนะแนวในการเรียน การสร้างเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์และอื่น ๆ ที่มีส่วนเสริมสมรรถภาพทางการสอน ตลอดจนวิธีเสริมสมรรถภาพทางการสอนที่ครูต้องการ อยู่ในระดับมากทุกด้าน

ยีน ศรีวราชนันท์ (2528 : จ) ได้ทำวิจัยเรื่อง "ความต้องการของครู ภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถในการสอนภาษาอังกฤษ" โดย รวบรวมข้อมูลจากครูภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 1 จำนวน 340 คน ผลการวิจัยพบว่า ครูภาษาอังกฤษมีความต้องการการพัฒนาความสามารถในการสอนเกี่ยวกับ หลักสูตร ทักษะ และเนื้อหาภาษาอังกฤษ การดำเนินการสอนและการจัดกิจกรรมเสริม การเรียนการสอน การผลิต และการใช้สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและการประเมินผล ในระดับมากทุกเรื่อง ส่วนรูปแบบและสถานที่ในการพัฒนาความสามารถในการสอน ครู ภาษาอังกฤษต้องการที่จะพัฒนาความสามารถโดยการเข้ารับการอบรม จากสถานสอน ภาษาอังกฤษ ขององค์การต่างประเทศ เป็นอันดับแรก และต้องการวิทยากรที่เป็นอาจารย์ จากวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยในประเทศ

ปัญญา หมื่นบาล (2529 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การนำเสนอ โปรแกรมพัฒนาสมรรถภาพครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ" โดยรวบรวมข้อมูลจากครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนและศึกษานิเทศก์ จำนวน 288 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน มีสมรรถภาพทางด้านการปฏิบัติการสอน สมรรถภาพทางด้านวิชาการและสมรรถภาพทางด้าน เทคนิคการปฏิบัติหน้าที่อยู่ในระดับปานกลาง
2. ผู้วิจัยได้สร้างโปรแกรมพัฒนาสมรรถภาพทางวิชาการของครูวิชาการ กลุ่มโรงเรียนขึ้น โดยมุ่งพัฒนาสมรรถภาพทางวิชาการ ในด้านหลักสูตรและวัสดุหลักสูตร ด้าน การเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านกิจกรรมทาง วิชาการ มีลักษณะเป็นโปรแกรมการประชุมปฏิบัติการ ซึ่งจัดประชุมครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน พร้อมกันทั้งจังหวัด ในลักษณะโปรแกรมที่ปฏิบัติต่อเนื่องกัน เป็น 5 โปรแกรมย่อย ๆ ละ 1-3 วัน มีสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เป็นผู้รับผิดชอบการดำเนินงานและสนับสนุน
3. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานพัฒนาสมรรถภาพครูวิชาการกลุ่ม โรงเรียน คือ การไม่เห็นความสำคัญในการพัฒนาสมรรถภาพของตัวครู การสนับสนุนด้าน งบประมาณและการสนับสนุนจากผู้บริหาร

บันทอน แสนภูมิ (2530 : 88) ได้ทำวิจัยเรื่อง "ความต้องการการนิเทศทางวิชาการ ของครูภาษาไทย สังกัดกรมอาชีวศึกษา" โดยรวบรวมข้อมูลจากครูภาษาไทย จำนวน 328 คน ผลการวิจัยพบว่า ครูภาษาไทยสังกัดกรมอาชีวศึกษา มีความต้องการการนิเทศทางวิชาการ ด้านหลักสูตร ด้านจุดประสงค์ ด้านเนื้อหาวิชาและหนังสือเรียน ด้านวิธีการสอน ด้านสื่อการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร และด้านความก้าวหน้าทางวิชาการอยู่ในระดับมาก

งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวกับการนำเสนอโครงการพัฒนาสมรรถภาพของครูภาษาไทยนั้น จะเป็นการศึกษาเกี่ยวกับ สมรรถภาพของครู ความต้องการพัฒนาสมรรถภาพของครูแต่ละสาขาวิชา และการนำเสนอโครงการพัฒนาฝึกรวมครู จะเห็นได้ว่าในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา ต่างก็เห็นความสำคัญของครูในสถานศึกษาของตน เพราะถือ เป็นทรัพยากรที่สำคัญในระบบการศึกษา

2. งานวิจัยต่างประเทศ

งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพของครูนั้น จะเน้นในด้านการฝึกรวมครูประจำการในระดับการศึกษาต่าง ๆ ซึ่งพอจะรวบรวมได้ดังต่อไปนี้

เอเลน โรแมน คลาร์ค (Allen Romaine Clack 1970 : 2767-A) ได้ทำวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาวิธีการที่ใช้ในการฝึกรวมครูประจำการ โดยรวบรวมข้อมูลจากครูโรงเรียนรัฐบาลในรัฐไฮกลาโฮมา จำนวน 150 คน โดยแบบสอบถามได้เสนอวิธีการจัดอบรมครูประจำการ 17 วิธี ผลการวิจัยพบว่า ครูประจำการที่มีประสบการณ์

ต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การประเมินเพื่อเลือกวิธีการที่มีประสิทธิภาพนั้น มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ งานวิจัยนี้ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรมีการพิจารณาโปรแกรมการจัดอบรมครูประจำการว่า ควรเริ่มต้นจากปัญหาและความต้องการของครู ควรมีการกำหนดเป้าหมายเฉพาะอย่าง และจำเป็นต้องมีการวางแผนในการประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพด้วย

มาร์วิน วอร์เรน ไลน์เบิร์ก (Marvin Warren Feinberg 1974 : 3561-A) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับ การวิเคราะห์แนวทางในการฝึกอบรมครูประจำการในโรงเรียนระดับ 5-6 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาครูให้มีประสิทธิภาพสูง โดยการจัดโครงการอบรมครูประจำการสำหรับครูที่สอนในระดับ 5-9 ใช้โรงเรียนในเขตเมืองหลวง จำนวน 204 โรงเรียน โดยแบ่งครูออกเป็น 2 กลุ่ม จากการเปรียบเทียบครูทั้งสองกลุ่ม ปรากฏว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และได้สรุปสิ่งที่สำคัญที่ทำให้ครูมีประสิทธิภาพสูงคือ การให้การฝึกอบรมปฏิบัติ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้เสนอแนะปัจจัย 11 ข้อ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติฝึกอบรมครูดังนี้

1. การจัดโครงการควรปรับปรุงให้เหมาะสมกับความต้องการของครูแต่ละคน
2. ควรมีการประเมินความต้องการและความสนใจของครูเป็นรายบุคคล เพื่อนำไปพิจารณาสำหรับจัดในโอกาสต่อไป
3. ครูควรมีโอกาสร่วมกันในการวางแผนและเสนอวิธีการที่จะจัดโครงการส่งเสริมครูประจำการด้วย
4. กำหนดจุดมุ่งหมายเฉพาะในการจัดแต่ละครั้ง
5. การจัดอบรมแต่ละครั้งควรคำนึงถึงความเหมาะสม

6. ควบคุมบริการแนะแนว และวิทยาการที่จะใช้ในการจัดโครงการอบรม
7. การจัดส่งเสริมครูประจำการในเวลาพิเศษมากกว่าในวันที่เปิดสอน

ธรรมดา

8. ควบคุมให้มีการบันทึกภาพในการอบรมครูประจำการในลักษณะการสอนแบบจุลภาค
9. ควบคุมให้มีการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่วางไว้
10. การจัดวางโครงการ ควบคุมให้เหมาะสมกับความต้องการที่จะนำไปใช้ในการปฏิบัติจริง
11. โรงเรียนในระดับ 5-9 ควบคุมอบรมครูประจำการในเรื่องที่มีผลเกี่ยวเนื่องกับการพัฒนาการเรียนการสอนของเด็กในโรงเรียน

ซานโตส เดอ เปเรซ เอเชอวาเรีย (Santos De Perez Echevaria 1981 : 1105-A) ได้ทำวิจัยเกี่ยวกับ ความต้องการฝึกอบรมของครูประจำการตามการรับรู้ของครูและครูใหญ่ในโรงเรียนประถมศึกษา ของประเทศเปอร์โตริโก โดยศึกษาความต้องการฝึกอบรมของครูมี 7 ประเด็นคือ การประเมินพฤติกรรมของนักเรียน การเตรียมการสอน การดำเนินการสอน การปฏิบัติงานบริหาร การสื่อความหมายและมนุษยสัมพันธ์ การพัฒนาทักษะส่วนบุคคล การพัฒนาความเป็นตัวของตัวเองของนักเรียน ความต้องการการฝึกอบรมตามความคิดเห็นของครูผู้สอนและครูใหญ่แตกต่างกัน ทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นสอดคล้องกันในเรื่อง การเตรียมการสอนเป็นเรื่องที่ต้องการการอบรมมากที่สุด และเรื่องการดำเนินการสอนเป็นเรื่องรองลงมา

แพททริก โจเซฟ เฟลมมิง (Patrick Joseph Fleming 1981 : 3798-A) ได้ทำวิจัยเกี่ยวกับ ความต้องการในการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษา ที่ดำเนินการสอนตามเอกภาพ ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ และแจกแบบสอบถามครูใหญ่และครูผู้สอน จำนวน 188 คน ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถที่ต้องการพัฒนามากที่สุดเป็นเรื่องมนุษยสัมพันธ์ และการสร้างแรงจูงใจ ต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม ครูส่วนใหญ่ระบุว่า ยังไม่ได้รับการฝึกอบรมเท่าที่ต้องการ

โดโรธี แอล ทอทเทิน (Dorothy L. Totton 1983 : 1287-A)

ได้ทำวิจัยเกี่ยวกับ การวิเคราะห์ความต้องการการฝึกอบรมของครูประจำการ ในระดับ
 มิดเดิลเกรด ตามการรับรู้ของครูและผู้บริหาร โดยรวบรวมข้อมูลจากครูและผู้บริหาร
 โรงเรียน จำนวน 121 โรงเรียนในรัฐอริโซนา ผลการวิจัยพบว่า ครูและผู้บริหารมี
 ความคิดเห็นว่า ความสามารถในการสอนที่สำคัญที่ต้องพัฒนาได้แก่ เรื่อง เทคนิคการสร้าง
 แรงจูงใจ การสอนตามเอกลักษณ์ การใช้คอมพิวเตอร์ในชั้นเรียน วิธีการพัฒนาความสามารถ
 คือ การสัมมนาคลินิก ประชุมปฏิบัติการ สังเกตการสอนโรงเรียนอื่น และการศึกษาค้นคว้า
 ด้วยตนเอง เมื่อจัดตามกลุ่มอายุแล้วพบว่า กลุ่มผู้มีอายุ 40 ปีลงมา เห็นว่าความสามารถใน
 การสอนที่สำคัญได้แก่ เทคนิคการสร้างแรงจูงใจ การสอนตามเอกลักษณ์ จิตวิทยาวัยรุ่น
 และการประเมินผลมาครฐานนักเรียน

ซาบีน่า แฮสซาน่า สตีเฟ่น (Sabina Hassana Stephen 1986 : 1830-A)

ได้ทำวิจัยเกี่ยวกับ การค้นหาสมรรถภาพของครู และองค์ประกอบของโครงการฝึกอบรมที่
 สร้างสำหรับการสอนครูมัธยมศึกษา ในระดับมัธยมศึกษา ในไนจีเรีย เพื่อศึกษาประสิทธิภาพ
 ของครูผู้สอนภาษาอังกฤษ โดยรวบรวมข้อมูลจากครูสอนภาษาอังกฤษ 88 คน ผลการวิจัย
 พบว่า สมรรถภาพที่สำคัญที่สุดสำหรับครูสอนภาษาอังกฤษ คือ การสอนเรียงความ ผู้วิจัย
 ได้สรุปว่าในการจัดโครงการอบรมการสอนเรียงความไว้ 3 ประเภท คือ

1. ครูและผู้อบรมเชื่อว่า ในการสอนเรียงความครูต้องมีทั้งความรู้
 ทางศิลปะ และทางทฤษฎี
2. ครูควรแสดงทักษะในการเขียนของตนเองด้วย
3. โครงการฝึกอบรม ควรมีการผสมผสานที่สมดุลระหว่างความรู้
 ทางภาษาอังกฤษ กับความรู้ทางทฤษฎี เกี่ยวกับการเขียนเรียงความและประสบการณ์สอนจริง

คอลลิน โคดี้ คิงส์ (Collen Cody King 1987 : 2531-A)

ได้ทำวิจัยเกี่ยวกับ ความสำคัญของสมรรถภาพของครูมัธยมศึกษา ในรัฐนอร์ทคาร์ไลนา

ที่ประเมินโดยผู้ชำนาญทางการศึกษา และฝ่ายแผนงาน เพื่อศึกษาสมรรถภาพที่จำเป็นสำหรับการสอนของครูมัธยมศึกษา โดยรวบรวมข้อมูลจากครู 289 คน ผลการวิจัยพบว่า สมรรถภาพที่จำเป็นสำหรับครูมัธยมศึกษา คือ สมรรถภาพที่เกี่ยวกับการสอน ซึ่งได้แก่ การวางแผน การรายงาน การปฏิบัติ การแก้ไข และการประเมินผลงานของนักเรียน นอกจากนี้ยังพบว่า ลักษณะทางภูมิศาสตร์ที่ตั้ง ขนาดของโรงเรียนมีผลทำให้สมรรถภาพของครูในการปฏิบัติงานแตกต่างกันด้วย

ส่วนใหญ่งานวิจัยของต่างประเทศในด้านการพัฒนาสมรรถภาพของครู มุ่งเสริมสร้างสมรรถภาพของครู เพื่อให้เกิดการพัฒนาด้านการเรียนการสอนเป็นสำคัญ แม้จะมีปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาสมรรถภาพของครู ทั้งผู้บริหารและครูก็มีความเห็นว่าควรสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้มากที่สุด เพราะตระหนักถึงความสำคัญของกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้น เพื่อมุ่งให้ครูมีความรู้ ความสามารถ ทักษะและเจตคติที่ดี เพื่อให้การเรียนการสอนสัมฤทธิ์ผลตามความมุ่งหมาย